

Donnez denkt door!

Mechelen Voor ons zit Pat Donnez. De hedendaagse Da Vinci is van alle markten thuis; zowel in radio, theater en literatuur weet hij zijn mannetje te staan.

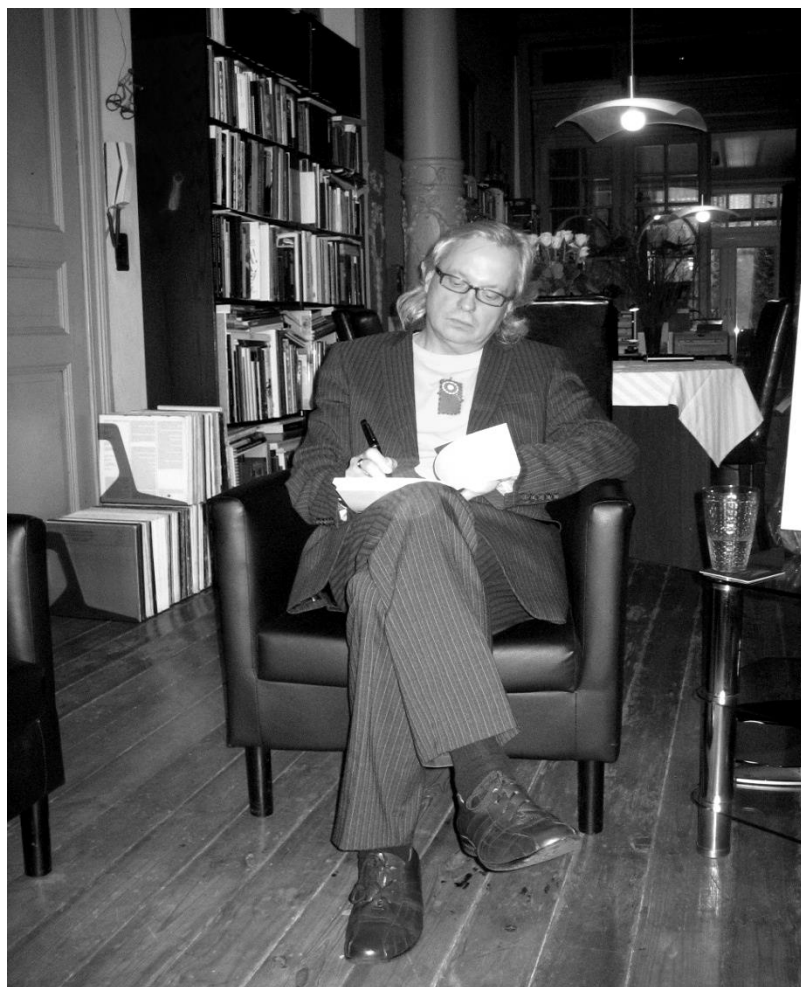
Door Lien De Smet, Jolien Faes

We treffen duizendpoot Pat Donnez thuis aan. De nieuwe Mechelse stadsartiest huist in een tempel van boeken, gaande van reisgidsen over Australië tot zijn eigen werk. Zijn recentste creatie *'Niets is waar en zelfs dat niet. Gesprekken met titaantjes.'* getuigt van een behoorlijke portie mensenkennis. Een vlijmscherp oordeel is dan ook nooit veraf.

Drek en drab!

Wat maakt de boekenbeurs in u los?

PAT DONNEZ: Drek en drab met hier en daar een gouden drol. Ik heb soms het gevoel dat ik in een container van klein gevaarlijk afval zit als ik daar zit te signeren. Neem nu de BV-boeken: elke BV publiceert zijn of haar boek. Publiceert, zeg ik nadrukkelijk. (*grijnst*) Schrijven is wat anders. Alle respect voor BV's, die hebben ook een bestaansrecht, sommige toch, maar hun aandeel op de boekenmarkt is zo explosief en exponentieel dat hun *exposure* niet meer in verhouding staat tot de rest van het aanbod. Ze lezen zelfs hun eigen boek niet!

Wendy van Wanten laat een autobiografietje schrijven waar haar ghostwriter verwijst naar 'De komst van Joachim Stiller' (Johan Daisne), maar zij weet niet eens wie Joachim Stiller is. M.a.w. ze leest haar eigen boek niet; wat echt exemplarisch is voor de media. BV'S en hun boeken, het is een alles overwoekerend gif. Wat kwetsbaar en ongedwongen is, poëzie bijvoorbeeld, raakt helemaal ondergesneeuwd.

U lijkt haast rancuneus.

DONNEZ: Ik klink cultuurpessimistischer dan ik wil. De gal moet er af en toe eens uit. (*Lacht*) Aan de andere kant is de situatie fenomenaal veel verbeterd. Kwaliteitsvolle media zijn vandaag stukken beter dan pakweg twintig jaar geleden. Er verschijnen elke dag bijzonder mooie boeken. Ook dat is waar, toch is het niet

evident om te doen wat je wilt doen.

Wil u via literatuur de maatschappij weerspiegelen of beïnvloeden?

DONNEZ: Er zijn boeken waarvan de auteurs lijken te shoppen in engagement. Ze stoppen een beetje van dit en een beetje van dat in hun werk. Daar zijn boodschappenlijstjes voor, niet literatuur.

Goede literatuur moet maar één engagement hebben: een goed boek afleveren. De lat kan niet hoog genoeg liggen. En wie niet deugd, loopt onder de lat door.

Welke invloed oefent een boek op u uit?

DONNEZ: De ruggen van boeken stralen een enorme troost uit. Ik woon ook eigenlijk tussen rugjes, zodat op momenten dat het mij

soms te bar, te koud of te moeilijk wordt, ik er maar eentje hoeft uit te plukken om niet ter plekke en meteen ten onder te gaan. (*Lacht*)

En dan hoor je wel eens, dat is iemand die in zijn boeken zit, maar boeken lezen is geen wereldvreemde hobby voor zich te pletter vervelende renteniers.

Boeken zijn mijn vriendjes, dames, en ze geven nu eenmaal weer wat een mens een mens maakt.

Al vraag ik mij wel af hoe een e-reader mij gaat troosten, want dat heeft geen rug. Een heel dun ruggetje ja. (*Lacht*)

Vanwaar kwam de drang om het radioprogramma ‘Titaantjes’ in boekvorm om te zetten?

DONNEZ: Toen het programma liep, hebben zowat alle uitgeverij mij gecontacteerd met de vraag of ik er een boek van wou maken. Ik ben daar nooit op ingegaan, omdat ik vond dat het radioprogramma en een boek elkaar niet voor de voeten moeten lopen, het zijn andere media. Nu heb ik het gedaan omdat de uitgeverij met enorm vette contracten stond te zwaaien. (*Lacht*)

Nee, ik ben er op ingegaan omdat zij mij absoluut konden garanderen dat het een boek zou worden zoals ik wou dat het boek er zou uitzien. Voor mij was het dus toch vooral een artistieke keuze. Bovendien heeft de uitgeverij me enorm goed begeleid. Het is een fantastische samenwerking

geweest.

U heeft uw eigen stem uit het boek gefilterd.

Waarom?

DONNEZ: Omdat ik het belangrijk vind dat er een basso continuo doorheen het hele boek loopt. Dat is mijn stijl geworden, mijn eigenzinnige aanpak ook, de kleine commentaar die ik er bij schreef. Bij wijze van *profile writing*.

Ik ben blij dat ik het zo gedaan heb, want op die manier is het, paradoxaal genoeg, meer een boek van mij geworden dan dat mijn vragen erin zouden hebben gestaan. Dat is ook wat de kritiek er van vindt. Het zijn niet zomaar dertig interviews naast elkaar; aan het boek is hard gewerkt. Maar dat mag de lezer niet merken natuurlijk.

U bedoelt dat het spontaan moet lijken?

DONNEZ: Je moet eigenlijk het idee hebben dat het allemaal vanzelf komt. Je mag nooit horen dat daar een hele redactie achter zit, dat eraan gezwoegd is; want dan ben je echt aan het afzien als luisteraar of als lezer.

’C’est le ton qui fait la musique.

Wat is uw succesformule voor een geslaagd

interview?

DONNEZ: Ik weet bijvoorbeeld dat stilte iets heel raars kan genereren op de radio, maar ook in een gewoon gesprek.

Het is ook een kwestie van *guts*. Ik mag toch wel zeggen dat ik zelden in mijn *guts* word bedrogen

Vóór het interview trek ik mij even alleen terug. Ik moet de geïnterviewde vooraf niet zien of spreken, want alles wat je ervoor zegt, wordt niet meer herhaald. Dat moet je dus absoluut vermijden.

Voorts is het van het hoogste belang dat je ontzettend goed bent voorbereid om vervolgens die voorbereiding weer overboord te gooien.

Wat ik nooit doe, is de vragen doorspelen. Wel heeft de geïnterviewde het recht te weten waar hij terecht komt. Dat heeft dan te maken met welke formule, welke toon, enz. . Immers, ‘*c’est le ton qui fait la musique*’ en het is mijn job om de gast dan de verrassing van zijn leven te bezorgen.

Komt uw technische onderbouw voort uit de liefde voor het vak?

DONNEZ: Ik doe het inderdaad fenomenaal graag. Ik kan zelfs zeggen dat ik tot hertoe de dingen doe die samenvallen met wie ik ben. Maar dat is niet evident, want er komen inderdaad ook fenomenaal veel andere dingen bij kijken, die helemaal niet zo prettig zijn. Dat gaat van administratie tot gedoe.

Gedoe?

DONNEZ: Ik bedoel, in een organisatie werken is soms erg veel gedoe. Een gerenommeerd collega van mij, ook een producer, zei me eens dat de enige verdienste die wij als producer kunnen claimen is om een programmavoorstel door de bureaucratische molen te krijgen gesleept. Zo’n

omroephuis is vandaag niet anders. In die zin voel ik me soms wel geketend als creatieveling. Ik moet, net zoals anderen, voor commissietjes verschijnen en ben evengoed gebonden - bijna met handen en voeten - aan baasjes, aan structuren en aan reglementjes. Wat natuurlijk eigen is aan een grote organisatie, al kan dat heel slopend zijn. (*zucht*).

Van miserie de muren oplopen, eenzaamheid en volstrekte wanhoop.

Binnenkort staat u ook weer op de planken met uw nieuwe theaterproductie 'Ribbedebie!'. Hoe komt u op dat idee?

DONNEZ: Nu slaat de schrik mij om het hart, want het is niet zo lang meer en ik zit nog volop te schrijven. Het is eigenlijk geen echt theater theater, maar veeleer stand-up poetry. Ik probeer de techniek van de stand-up te combineren met literatuur en poëzie. Aan de hand van *spoken word* probeer ik verhalen te vertellen op een eigentijdse manier, onder de muzikale begeleiding van Gerry De Mol.

Het uitgangspunt is heel simpel: er zijn 3 personages die in de wachtkamer van de tandarts zitten.

En toen?

DONNEZ: Dat moet ik nog bedenken. (*lacht*)

Het is echt een verschrikkelijke periode. Ik was vorige week eigenlijk compleet overgeleverd aan mijn demonen. Aan die uitbarsting van creativiteit gaan dagenlang van miserie en op de muren lopen vooraf, dagen van eenzaamheid en volstrekte wanhoop. Ik heb in ieder geval die uitzichtloosheid nodig om dan in een minimum van tijd een gigantisch groot werk te kunnen verzetten.

Hoe komt u dan uit die uitzichtloosheid?

DONNEZ: Ik ga het met een beeld proberen te beschrijven: je zit in een zwembad en je raakt in paniek. Je zakt steeds verder naar beneden en maakt je klaar om geheel en al te verzuipen.

En dan bots je op de bodem van het bad. Je bent ineens weer bij bewustzijn en krijgt een adrenalineshot, drukt je met je laatste krachten af op de bodem van het bad en je schiet pijlsnel omhoog. Het is wel een heel diep bad als ik het zo hoor. Laten we het een diepzeeduikersbad noemen. (*Lacht*) Maar als je een zwembrevet hebt mag je al eens kopje onder gaan. Da's zelfs lekker, af en toe.

